

Independent Study Title Humor in Lan Na Jokes: A Linguistic Study

Author Mr. Chalermchai Parasuk

Degree Master of Arts (English)

Independent Study Advisory Committee

Dr. Peter Freeouf Chairperson

Assoc. Prof. Dr. Saranya Savetamalya Member

Asst. Prof. Hataiwan Chaiyakul Member

Abstract

The objective of this research is to examine the humor in Lan Na jokes by using linguistic approach. There are four principal theories of linguistic humor used for analysis these are Raskin's Script-based Semantic theories, Attardo's General Theory of Verbal Humor, Grice's Theory of Conversational Implicature, and Pun Theories. The author has selected 12 Lan Na jokes out of 740 Lan Na jests which were collected in the Appendix Chapter of Hatawan Chaiyakul's M.A. thesis. The author has categorized the anecdotal jokes into 3 categories according to the analytical theory; and each category consists of 4 anecdotal jokes.

For the research, Lan Na jokes have been analyzed by using the Script Opposition (SO) in terms of their humorous text. The SO will violate the Logical Mechanism (LM) in the listener/ reader's mind. Hence, the joke's audience will reinterpret the received message from normal interpretation (BF mode) to humorous interpretation (NBF mode). As a result, humor is occurred. Most SO in Lan Na jokes is relevant to basic human needs such as sex/ no-sex, life/ death, smart/ stupid, and normal/ abnormal.

Flouting Grice's maxims is another pragmatic approach that has been used to create humorous text in Lan Na jokes. The violation of the four maxims, maxim of quantity, maxim of quality, maxim of relation, and maxim of manner, makes the listener/ reader interpret the received message as a joke, not a true event. Furthermore, the research has found that the violation of the maxim of quality has been used most among the four maxims for creating the humorous text in jokes. The character in the joke violates this maxim by not telling the truth in order to acquire the thing that he/she requires, for example, in the anecdotal jokes "The merchant asking for the manager" and "Egg white and yolk".

Besides the above mentioned linguistic devices, puns are another device that used as a tool to create humorous text. The Thai language is full of homonyms and homophonous words. Thai people often use homophones to have fun with each other. For instance, in the anecdotal joke "Cooking on the way", the joke uses the homophone word of "kon" which has two meanings if it performs different function in sentences, as in the humorous text of the joke. If this word occurs as a noun it means "human" but if it functions as a verb it means "to mingle." Not only homonyms and homophonous puns are used as a humorous text in joke, another type of pun "Spoonerism" is often used as humorous text in the joke, for instance, in jokes "Hot Tempered Mother".

Apart from entertainment purpose, Lan Na jokes are also used as a tool for controlling the behavior of society's members, especially the ones who obtain high social status such as Buddhist monks, and community leaders. If those occupying high social status people engage in inappropriate behavior, their mischievous behaviors may be ridiculed as in jokes. Consequently, Lan Na jokes are not only an invented story for entertainment, but also have the function of social management.

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ความตกลงในนิทานตกลงพื้นบ้านล้านนา : การศึกษาเชิง
ภาษาศาสตร์

ผู้เขียน นายเฉลิมชัย พาราสุข

ปริญญา ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (ภาษาอังกฤษ)

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

อาจารย์ ดร. Peter Freeouf ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.สรัญญา เสวตมาลย์ กรรมการ
ผู้ช่วยศาสตราจารย์หทัยวรรณ ไชยะกุล กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อการศึกษาความตกลงในเชิงภาษาศาสตร์ของนิทานตกลงพื้นบ้านล้านนาหรือที่เรียกเป็นภาษาถิ่นล้านนาว่า ‘เจ็ยก่อม’ การวิจัยครั้งนี้ได้ใช้ทฤษฎีความตกลงในทางภาษาศาสตร์ 4 ทฤษฎีเป็นกรอบของการวิจัยคือ ทฤษฎี “สคริปเบสซีเมติก” ของรัสกิน ทฤษฎีเอนเนอร์จี้เทียร์ออฟเวอร์เบลฮิวเมอร์ของอัททาโด ทฤษฎี “หลักความร่วมมือ” ของ พอล ไกรซ์ และทฤษฎี “การเล่นคำ” โดยผู้วิจัยได้คัดเลือกนิทานตกลงพื้นบ้านล้านนาจำนวน 12 เรื่องจากนิทานจำขันล้านนาจำนวน 740 เรื่องที่รวบรวมไว้ในภาคผนวกในวิทยานิพนธ์เรื่อง “การสร้างมุขตกลงในนิทานจำขันล้านนา” ของนางสาวหทัยวรรณ ไชยะกุล ผู้วิจัยได้แบ่งนิทานตกลงพื้นบ้านล้านนาที่เป็นตัวอย่างในการวิจัย จำนวน 12 เรื่องออกเป็น 3 ชุด ชุดละ 4 เรื่อง โดยแบ่งตามทฤษฎีทั้งสามที่ใช้เป็นกรอบของการวิจัย

ผลของการวิจัยแสดงให้เห็นว่า นิทานตกลงพื้นบ้านล้านนาใช้ความแตกต่างของตัวบท (Script Opposition) เป็นเนื้อหาของความตกลงในนิทาน โดยความแตกต่างของตัวบทจะทำให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกขัดแย้งต่อระบบความคิดแบบตรรก (Logical Mechanism) ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านตีความสารที่ได้รับเป็นข้อความเชิงตลก (Non-Bonafide mode) แทนการตีความแบบปรกติ (Bonafide

mode) ความแตกต่างของตัวบทที่ปรากฏอยู่ในนิทานตกลงพื้นบ้านล้านนาก็จะเป็นตัวบทที่เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ หรือ ความต้องการพื้นฐานของมนุษย์ เช่น เรื่องทางเพศ, การมีชีวิตอยู่กับความตาย, ความฉลาดกับความโง่, ความเป็นปรกติกับสิ่งผิดปกติ เป็นต้น

การละเมิดหลักการสนทนา หรือ หลักความร่วมมือเสนอโดย พอล ไกรซ์ เป็นอีกสิ่งหนึ่งซึ่งนิทานตกลงพื้นบ้านล้านนาก็นำมาใช้เป็นเนื้อหาความตกลงในนิทาน การละเมิดหลักการสนทนาทั้งสี่อันได้แก่ การกล่าวข้อความที่มีปริมาณเหมาะสม การกล่าวข้อความจริงและตรงกับเจตนา การกล่าวข้อความที่มีความสัมพันธ์ตรงกับเนื้อหาที่ต้องการกล่าว และการกล่าวข้อความที่ไม่กำกวม นั้นทำให้ผู้ได้รับสารตีความสารที่ได้รับในรูปของของข้อความเชิงตกลงแทนการตีความแบบปรกติ จากการวิจัยพบว่าการละเมิดหลักการสนทนาในเรื่องการกล่าวข้อความจริงและตรงกับเจตนาถูกตัวละครในนิทานตกลงพื้นบ้านล้านนาละเมิดมากที่สุด โดยตัวละครจะกล่าวข้อความเท็จเพื่อให้ตนเองได้รับในสิ่งที่ต้องการ ดังนิทานตกลงตัวอย่างเรื่อง “พ่อค้าไถถามหาผู้จัดการ” และเรื่อง “มอนขาว-มอนแดง”

นอกจากทฤษฎีทั้งสองดังกล่าวข้างต้นแล้วการเล่นคำเป็นอีกทฤษฎีหนึ่งที่ใช้สร้างความตกลงในนิทานตกลงพื้นบ้านล้านนา เนื่องด้วยภาษาไทยมีคำพ้องเสียงจำนวนมากทำให้ผู้ส่งสารสามารถใช้คำพ้องเสียงเหล่านั้นทำให้เกิดความตกลง อาทิเช่นในนิทานตกลงตัวอย่างเรื่อง “พ่อค้าลักผักกาดแกลงกลางทาง” นิทานอาศัยคำพ้องเสียง “คน” มาเป็นสิ่งที่ทำให้เกิดความตกลงในนิทาน นอกจากคำพ้องเสียงและรูปแล้ว การใช้การพวนคำก็เป็นอีกกลวิธีหนึ่งที่นิยมใช้ในการสร้างความตกลงในนิทานตกลงพื้นบ้านล้านนา อย่างเช่นนิทาน “แม่สาวกล้า” เป็นต้น

การวิจัยยังค้นพบว่านิทานตกลงพื้นบ้านล้านนาก็เป็นสิ่งที่ประดิษฐ์ขึ้นมาเพื่อสร้างความบันเทิงแล้วยังถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการควบคุมพฤติกรรมของสมาชิกในสังคม โดยเฉพาะผู้มีสถานะทางสังคมที่สูง เช่น พระภิกษุ หรือ ผู้นำชุมชน ให้มีพฤติกรรมที่เหมาะสม มิฉะนั้นอาจถูกนำพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมนั้นมาล้อเลียนได้ ดังนั้นนิทานตกลงพื้นบ้านล้านนาจึงมิใช่สิ่งที่ทำให้เกิดความบันเทิงเพียงอย่างเดียวแต่ยังเป็นสิ่งที่ช่วยให้สังคมล้านนามีความสงบสุขอีกด้วย